

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. шлани. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,—
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чому Центросоюз уладив показову виставу?

Живемо в державі, яка належить до най-
більш хліборобських держав світу. Ось напр.
у Вел. Британії займається хліборобством і лі-
соводством лише 8 відс. населення*), у Бельгії
16 відс., у Бразилії 21 відс., у Зл. Державах 26
відс., у Німеччині 31 відс., навіть у знаній з хлі-
боробства Данії 36 відс., а в Польщі аж 78 відс.
Польща рівняється хіба Болгарії, Бритійським
Індіям, Фінляндії чи Радянщині.

Зате у промислі, ремеслі та гірництві зайня-
тих є в Англії 52 відс., в Данії 28 відс., а в Поль-
щі лише 10 відс. Під цим оглядом відстає лише
Болгарія: всього 8 відс. Зрештою у всіх інших
країнах відсоток промислових і ремісничих
робітничих рук більший.

У торгівлі в Англії зайнятих є 22 відс., в
Бельгії 19, в Німеччині 17, в Чехословаччині 10
відс., а в Польщі 4 відс.

Та всеж таки польське населення в Польщі
має більше праці поза хліборобством ніж укра-
їнське, бо 6 відс. населення є на державній служ-
бі, до якої ми майже не маємо доступу, до того
в промислі з державними а навіть чужими капі-
талами у Польщі чимало поляків має працю на-
віть на керуючих становищах, також велика зе-
мельна власність, в більшості упромисловлена,
майже вся у польських руках. Значить, ми стої-
мо щодо промислу, торгівлі, гірництва а навіть
ремесла найгірше зпоміж усіх культурних на-
родів.

Також щодо життєвої стопи, то населення
Польщі належить до тих, що найменше спотре-
бовують і найменше ідуть. А з нас, українців,
цей стан безумовно гірший. Коли візьмемо ще
під увагу роздільності і карловатісті наших
грунтів, брак заробітків та виключену якуне-
будь еміграцію, то бачимо, що положення справ-
ді незавидне. Скрізь і всюди лунають нарікання
на „світлову кризу“. Алеж у нас „криза“ триває
не від нині, а від сотки літ і з кожним століттям
та криза доводила до щораз гіршого, аж по ни-
нішній страхотливий час. Цілими століттями ви-
держує одиноко наш селянин ту віковичну скру-
ту, яка не дає йому жити, але не всілі зломити,
впродовж століть відмовляється наш селянин
щораз від інших життєвих потреб — і вегетує
на найнижчій стопі.

Ясно, що серед тих відносин кожна попра-
ва у хліборобстві, а тим більше, кожний новий
варіант чи то у виді домашнього промислу, ре-
місничого підприємства, чи промислової фабри-
ки може і мусить викликати настрої оптимізму.
І ця поправа справді йде. Хто вміє дивитись
на село, той бачить, що саме тепер, у часах най-
більшої скрути, наші хлібороби не падають на
дусі. Вони не вгавають в упромисловленні хлібо-
робства. Під містами йде переміна піль на горо-
ди навіть з тепляриями плеканням найкращих
городовин, аперте поширювання промислових
садів з доборою найкращих щеп, появляється
плантації морелів, вишні лози, кавунів, є вже
навіть спроби з базовною, якої ужиток ще досі
невипрактикуваний якслід, але яка пробиває
собі шлях. Ось вихоплені з цілої маси спроб
прикладів. А систематична переміна пасовищ
та неужитків а плодоносні ґрунти, це вже у нас
ні новина.

Що більше, село закидає купувати все те,
що може само виробити, наприклад лен і ко-
молі вертають знову на наші поля для домаш-
ніх виробів ноші, для господарського ажитку,
для олів до їди та макухів для худоби. Дерев-
ний чи глиняний промисл починає наново про-
мощувати собі шлях, заникає купування блис-
коток, а поширюється масово вишивка, а напр.
килимкарство знаходить собі збут навіть за гра-
ницею. Жаль лише, що так гарно започаткована
організація продукції і збуту килимів Гуцуль-
ським Мистецтвом у Косові чи такими рухливими
підприємцями як Хамула в Гливицях викли-
кала цілі маси несподіваних підприємців, які ви-
*) Цифри позані за „Hickmann's Universalatlas“
з 1925 р.

дають на ринок найгірший хлам і готові зруй-
нувати збут, якщо не прийде до стандаризації
того продукту. Задалеко йшли би ми у цій стат-
ті, колиб хотіли вичислювати, як завертає наш
нарід назад до своїх ковалів, колесарів, шалк-
рів, шевців, кравців, як дає приклад інтелігенції,
що не треба йти хочби лиш до чужих кравців
по вбрання, коли вже повно своїх майстрів, пер-
шорядних знавців свого діла.

Не менш будуче вражіння викликають іні-
ціатори нашого промислу по містах. Невеликий
він, але вже є. Це дійсні будівничі нашого міста,
бож на продуцентах, на їх варстатах спираєть-
ся характер і сила міста. Уже переставмо диву-
ватися, коли бачимо, що людина з титулом ін-
жиніра працює молотом як звичайний коваль.
Промисловці, це той надійний елемент, який
створює незалежне міщанство і гуртує довкола
себе міське робітництво. Уже 71 наших коопе-
ратив займається продукцією всіляких виробів,
ремісничі Т-во „Зоря“ зорганізувало вже 40 фі-
лій по всіх сторонах краю, в яких гуртуються
наші ремісники. Уже призадумуються і наші
приватні промисловці творити власну організа-
цію. Уже задумує Українське Технічне Т-во за-
ложити промисловий банк.

Про те все наш загаль мало знає, до нього
замало доходять відомості про те, що діється
у нас, як зростає і росте на всіх ділянках
господарська сила. Ще не один із нас з недо-
віря глядить на зусилля одиниць і боїться спів-
працювати чи приступати з капіталом та під-
тримувати нові українські підприємства. Ще не
всі з зацікавленням читають про розвій нашого
госп. життя і про наші досягнення. Тому й тре-
ба улажувати всюди покази, вистави.

Піднялись у 1929 році наші центральні уста-
нови уладити краєву виставу, яка мала бути на-
глядним доказом нашого господарського по-
ступу на всіх ділянках. Сільський Господар вніс

З уваги на непевність завтрашнього дня пови-
нен кожний подбати чимскорше за забезпече-
ння свого життя в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
НА ЖИТТЯ І РЕНТИ

„КАРПАТІЯ“,

ЛВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

прохання на дозвіл. Але влада не дозволила,
мотивуючи відмову Східними Торгами. Чи пра-
вильний був той погляд влади, не місце тут оці-
нювати. Але наша життєва konieczність вимагає
саме у цих важких часах підбадьорювати лю-
дей, творити й розбудовувати варстати праці,
вказувати шляхи і показувати громадянству на-
очно дотеперішні висліди. А вже безумовно зна-
йомити з нашим промисловим світом, з його до-
сягненнями.

Саме тому уладив „Центросоюз“ показову
виставу виробів кооперативного промислу і то-
го приватного, що співпрацює з кооперацією.
Вистава обмежена лише до того, що можна бу-
ло дати у кімнатах будинку „Центросоюзу“.
Тому не диво, що далеко не все міститься там
з тих виробів, якими вже може похвалитися
кооперація чи співпрацюючий з нею приватний
промисл. Заступлених є всього 42 фірми. Але
і ця вистава дає глядачеві образ, як переми-
нюється в діло і росте наша господарська думка.
Вона вказує, що ми вже виходимо із стадії „па-
стухного народу“ на ширшу арену, що серед не-
малых перепон та з мінімальними капіталами
почали ми з успіхами поборювати кризу і то не
цю повною, але ту, що запустила своє корін-
ня ще в історичних часах упадку Галицько-Во-
линської Держави Ростиславичів і тягнеться
довгими століттями аж досі.

Дотеперішні відвідини вистави вказують,
що наше громадянство цікавиться розвитком
нашого промислу і радіє ним.

М. Творило.

ХТО ПОБІДИВ?

Помічання з нагоди ювілейного свята: „Українська Молодь Христові“.

Велике ювілейне свято, що його відсвятку-
вав український нарід нашої Землі як свято „У-
країнської Молоді Христові“, перейшло велича-
во і викликало багато розголосу. Отся масова
релігійна маніфестація стала перед нами у Льво-
ві блискучим релігійно-національним обходом.

Розважування після цього святкового об-
ходу висунули на передове місце прилюдний за-
пит: Хто має вплив на українські маси у нас? І
на це пішла відразу відповідь, що в цьому ви-
сліді заслужилось наше українське патріотичне
духовенство, а допомогла до реалізації тої ма-
ніфестації організація найбільшої партії: Націо-
нально-Демократичного Об'єднання. Так, безпе-
речно, що ці авторитети причинилися до тої ма-
сової акції. Але у всякому разі годі не добачи-
ти, що тим живчиком, який перевів цю релігій-
но-національну маніфестацію та відчував її по-
требу, був живий дух української нації. Він по-
чував konieczність свята оновлення своєї молоді та
не жалувал ні труду ні видатку, щоби перед ли-
цем світа тут у Львові показати, що український
нарід є і живе! Отся непропаша сила в нашому
народі дала наглядний знак свого життя і не-
зломного почування кращої будучості. Вона
дійсно поборолла всякі перепони і труднощі, аби
доказати, що не зважаючи на всілякі страхоття
і лихоліття, наш нарід живе своїм життям і знає
свій шлях. А які мізерні в порівнянні з цим вся-
кі елементи, що стояли поза народом та става-
ли проти цього свята, про це нема що й згаду-
вати, бо це марне...

Та що більше! Ті безчисленні ряди україн-
ського громадянства усіх суспільних верств, що
перейшли вулицями Львова на гору Св. Юра,
щоби присвятити українську молодь Христові
на службу для свого народу, — вони висказали

своєю поставою і поведінням, на що україн-
ський нарід святкує це свято молоді, — цвіту і
надії народу, як сказав у своїй проповіді Пре-
освящений єпископ Іван.

Вони прийшли тут оновити мораль життя
української молоді, — замрачену війсьними і по-
війсьними подіями, що довели маси народу до
забуття чеснот життя, розеднання і недовіри. І ці-
єї моралі життя шукає наш нарід у вірі Христа,
щоби терпінням дійти до перемоги над злом. Та
саме в нашій католицькій церкві шукає він сво-
єї оновлення до нового життя, бо знає, що вона в
найтяжчих днях його терпіння була для нього
розрадою й опікою. Він бачив уже всілякі церкви:
православні і пресвітеріальні, бачив і безвірних.
Та він вирішив устаткувати ті всі філії повови-
ного розкладу, щоби у себе дома зробити лад
і станути до оновлення життя забутих чеснот:
християнської любови, праці і посвяти.

Коли ось-так вдумамось в те, яке значіння
має для нас свято „Української Молоді Христо-
ві“ і як розуміли його учасники, то не слід нам
уважати цю подію за звичайну маніфестацію,
що закінчилась академією у великій салі місько-
го театру у Львові та приписувати перемогу цій чи
тій організації. Бо тут маємо до діла з чимсь
більшим, що є глибоким проявом душі народу:
принести жертву Христові за кращу долю укра-
їнського народу. Ця віра народних мас та почут-
тя обов'язку дочасної праці й об'єднання сил —
це добуток того великого свята, який маємо
здійснити, бож це одоровий засіб нашого життя
та konieczний для воскресення української нації.

А хто найбільше причиниться до здійснення
того заповіту, той побідить. Покищо ідейно по-
бідив наш український нарід!

Д-р Кость Левицький.

Ще про автономію Закарпаття.

В угорському соц.-дем. „Впереді“ читаємо: „Парламентарні представники коаліційних партій Підкарпаття були недавно прийняті мін. закордонних справ д-ром Бенешом, з яким мали довгу розмову про автономію Підкарпаття. Міністр заявив, що він негайно поставив справу автономії перед головою уряду Маліпетром і доложити усіх аусів, щоб нарешті ту автономію здійснити. Дальше затримувати ту справу нема ніякої підстави.

Підкарпатські посли були потім у голови ради міністрів Маліпетра, який сказав, що як тільки уряд розв'яже найбільш невідкладні господарські питання, то зараз скличе міністерську п'ятку, яка обміркує вже приготовані проекти закону про автономію, що потім будуть внесені до парламенту на обговорення.

Щодо інвестиції грошових засобів на Підкарпатті, то представники уряду також обіцяли, що будуть сприяти, аби на Підкарпаття дісталась значніша сума грошей а позички праці. Але заможніші верстви населення мусять випускати позичку, щоб вона успішно пройшла і дала змогу потім вкладати гроші в підприємства.

Історія одної кирині.

Справа рогатинської філії Союзу Українок, розв'язаної на Загальному Зізді 9. ч. м.

Звідомлення з Загального Зізду Союзу Українок, що появилася в „Ділі“ з дня 1-го ч. м. (ч. 119) — викликало у всіх учасниць цього Зізду деяке здивування.

Одна третина того звідомлення була присвячена справі розв'язання рогатинської Філії Союзу Українок, — а всеж таки сама справа не висвітлена як слід. Що гірше — згадка про той безумовно прикрий інцидент у наведеному звіті може викликати дезорієнтацію у постороннього читача або й зловну увагу, що „жінки пересварились“.

Розв'язання центральною краєвою установою одної з її низових організацій — це за поважна справа, щоби над нею перейти в цей спосіб до денного порядку. Якщо Головний Виділ С. У. мав відвагу справу видвинути на свою Загальну Зізду — то гадаю, що так само можна ясно й отаверто з'ясувати її у пресі.

Жалюгідні події, про які ми довідалися від референтки, виглядають у хронологічному порядку ось як: Філія С. У. в Рогатині скликує на день 22. V. 1932 р. Надзвичайні Загальні Збори для перевибору Виділу. На голову кандидують: бувша голова п. Бабюкова і п. Кудрикова. Збори вибирають цю останню більшістю двох голосів — до вибору Виділу не доходить тому, що прихильниця п. Бабюкової криком і метушею розбивають Збори. Філія опиняється фактично без проводу і Головний Виділ назначає тимчасову кураторію, що має виконувати функції Ви-

ділу і скликати до місяця нові Заг. Збори. Бувша голова п. Бабюкова (між іншим запрошена теж до кураторії) не признає того розпорядження Головного Виділу С. У. і скликає собі нові Надзвичайні Загальні Збори. Те становище п. Бабюкової знаходить підтримку в місцевому старості. Збори відбуваються всупереч виразній забороні Головного Виділу при мінімальній участі членів і вибирають головою п. Бабюкову. Витворюється така ситуація, що в Рогатині є кураторія, назначена Гол. Виділом, а не признавана владою, і неправосильно вибраний виділ Філії С. У., що має підтримку староства. Нових Загальних Зборів не можна скликати — тому, що нема їх кому скликати — статут Т-ва не дає цих компетенцій Головному Виділу. Однак те, що Філія опинилася без проводу, це тільки частина нещастя. Куди гірше, що боротьба „двох таборів“ перекинується на села. П. Бабюкова ра-

ПРИ ЗВАПНЕННІ КРОВОБІЖНИХ ПОСУД, мізку і серця, вживаючи щодня малу скількість натуральної гіркої води **FRANCISZKA-JÓZEFA** дістаємо легке випорожнення. Поруч, П. лікарі.

зом з неправосильно вибраним Виділом Філії вибирає Кружком С. У., що не підчинилися її розпорядженням та слухають Головного Виділу, затверджені статuti (і то при допомозі постерункових!). розбиває Збори Кружків С. У., щоб ці Кружки захопити у свої руки і т. п. Доходить до таких згіршуючих і понижуючих для організованого жіноцтва ситуацій, що місцевий староста переводить слідство, переслухує пані з одного й другого табору, просить їх, щоби погодилися і т. д.

Деморалізація і анархія серед Кружків С. У. в Рогатинщині ширяться щораз то більше і Головний Виділ С. У. рішається виключити з членів Т-ва п. Бабюкову, як людину, що несе відповідальність за цей прикрий стан. П. Бабюкова реагує на це відомим несмачним жартом; виключає голову Матірнього Т-ва пос. М. Рудницьку з членів рогатинської Філії С. У. Згіршуюча боротьба йде далі; всі моральні засоби, що ними розпоряджає громадська установа, стають супроти таких одиниць, як п. Бабюкова безуспішні, а Головний Виділ С. У. зовсім безборонний. Головний Виділ приходить до переконання, що одним засобом санування цих відносин є розв'язати Філію С. У. в Рогатині. Стільки референтка Головного Виділу.

Однак вона не згадала на Загальному Зізді ні словом, що мотором цих анархічних і деморалізуючих виступів на терені Рогатинщини це не амбіція одної людини, а місцеві радикальні дії, що у своїй боротьбі за впливи не цураються ніяких засобів. Ця боротьба йде від ряду літ у всіх громадських установах рогатинського повіту, а в останньому році перекинулася й на Союз Українок. За п. Бабюковою (яка, до речі кажучи, не є членом радикальної партії) стоїть член управи радикальної партії п. Муринова, стоїть партійний орган „Громадський Голос“, що патрує цілій цій акції від ряду місяців.

Ціль освячує засоби! Для її досягнення — можна ломити кардинальні основи громадянської дисципліни, етики та принципи окремішності нашого організованого життя.

На Загальному Зізді С. У. — рогатинські радикалки мали повну змогу опрокинути всі закиди Головного Виділу й оправдати свою поведінку. Однак їхні промови тільки potwierдили правильність становища Головного Виділу. Ціла поведінка цієї невеличкої групи „радикальної опозиції“ на Зізді С. У., розкинені на селі демагогічні летючки, акції реактування п. Муринової просто вуличними методами на рішення розв'язати рогатинську Філію (що перейшла подавляючою більшістю голосів) — зdiskредитували п. Муринову. Але зdiskредитували одночасно й радикальну партію, якої вона є активним членом і дала ще раз наглядний доказ, якими методами воює ця партія.

Рогатинська Філія С. У. була боляком на здоровому організмі нашої Краєвої Жіночої Організації і Головний Виділ поступив зовсім правильно, коли вирівав цей боляк: розв'язав Філію. Слід тільки побажати іншим нашим установам, що від літ борються з радикальною анархією на терені Рогатинщини, щоби мали відвагу так само по „мужеськи“ з нею скінчити — як зробили це жінки.

Учасниця Зізду.

Австрія видалила німецького міністра.

ВІДЕНЬ, 16. V. ПАТ. На основі урядового рапорту, надісланого з Грацу, союзний уряд рішив видалити баварського міністра Франка і приказав йому покинути негайно австрійську територію. Приказ видалення мав бути доручений міністрові Франкові в Грацу, однак тут не досягнув його, бо Франк виїхав самоходом до Зальцбурга. Тоді зальцбурзькій поліції наказано доручити цей приказ. Вечором тогож дня приказ доручено міністрові, який заявив при тому: „Наперед напишся кави, а потім поїду“, після чого Франк удався до каварні. Вістка про видалення німецького міністра зробила в Зальцбурзі велике враження. Націонал-соціалісти уладили під каварнею бурхливу демонстрацію, доматаючись відкликання наказу. Поліція розігнала демонстратів і привернула порядок. Міністр Франк виїхав із Зальцбурга в напрямі баварської границі.

Стрийцю

купи щось у перфумерії

ФЕДЕРА

Львів, Сикстуська 7.

Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене

ДАРОМ

гарне йо-йо „Сальферс“.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 18. ТРАВНЯ 1933.

ІВАН ФІЛИПЧАК.

Пішки по емеритуру.

(Правдива подія.)

I.

Грицько Петрунів став круглим сиротою. У спадщині по родичах лишилась йому бідна бойківська хата і пів морга ялівцем зарослого поля. Десятилітнього хлопчину взяв на літо багатий гадзидок до овець, а як настанала зима, казав йому піти геть, бо пастуха до овець, ніхто не зимує.

Бідний Грицько ходив від хати до хати, шукати служби. Деякі гадзиди дали ложку віскавого жиру і кілька булбів^{*)}, але довше не держали його в хаті, бо цей рік не був дорідний. Вісник вродився маленький, рідкий, а булі пропали, лишились під овсом — вчасна зима не дала викопати...

Грицька всі жалували, але ніхто не хотів його взяти на службу. Ідучи так від хати до хати доплетався Грицько під вечір аж на Штоковець. Тут переночував у якісь піниці, вліз у листя. Рано, обійшов усі хати, але служби не було. Одна гадзидка дала йому кілька визимілих булбів, деякі вилаяли малого „волоцюгу“.

Грицько коло полудня зайшов до Ворині. На краю села побачив якусь велику під гонтами хижку, якої ще ніколи не бачив. Зайшов несміло на подвір'я, де привітали його два пси, великі як

медведі. Грицько розплакався, коли вони кинулись до нього, але коли стали при хлопчині, лизали його по руках і по личку; видно зрозуміли, що це не ворог. За хвилинку вибігла з пекарні кухарка, взяла хлопця за руку і завела до кухні.

— Що ти скажеш малий — спитав ласкаво кухар.

— Я сирота, шукаю служби.

— А що ти за один і звідки?

— Я Петрунів, з Нижніх Висіцьких.

— Ага! — знаю — я знав твого тата — щож, порядний чоловік був, наш слуга, залісний.

— Щож ми тут з тобою зробимо у дворі? Но сідай собі на лаві, загрієшся — ти певно голодний.

Кухар начерпав на миску добре омащеної лозани, відрізав шматок хліба і подав хлопчині.

— Щож — піду до пана фєрвальтера, може каже його взяти до двора, сирота по наших слугах — на весну здається до худоби, сказав кухар до жінки.

II.

Малий Петрунів лишився в кухні на фєрвальтерії. Спав на лаві, носив дрова, підпалював у печі, помагав мити начиння, добре йому було, як у рідній мамі, всі його любили, навіть пси, бо милий і послухний хлопчина був. Літом ховався при худобі, а на зиму вертався до кухні, до поміччї кухареві.

Як пішло йому на 15-тий рік, Грицько просився до ліса, так як його тато при лісі хотів бути.

Грицька відставили на науку до старого побережника Петра Нафонечного, під котрим служив його батько. По році служби, Петро виставив ч пана фєрвальтера стрільбу для Грицька.

А що за радість була, як Грицько пішов мильня в ліс... А як настав час поливання. Гей! гей! тоді було життя! Неодина грубий пан мусів пастися під гору, не міг, сапав, черевко заваджало.

— Ану, Грицьку, похитай мене згаду, під гору, бо я не годен.

Грицькові гонор—пхав грубого пана під гору, аж сам зіпнів, — а тишався, робив службу, і не оглянувся, як вислужив 40 літ. 60-тка на карку, але де-де, він її не чув, йому здається, що йому на двадцятий пішло.

III.

Настала світова війна. Молоді товариші пішли своїми, деякі і не вернулися. Грицько все на своїм місці, всі ліси на його голові, він тут пан і король.

Минулась і війна, настали інші порядки — нова держава. Лібіги продали ліси, прийшли інші пани, якась Богуля... Грицька як і йшли звільнили зі служби... не знав „паянствоєго еника“... Грицько не міг ніяк цього зрозуміти — казали піти — пішов...

Він ціле життя віддав тим лісам, пильнував їх, як ока в голові, кожну алицю знав скільки їх літ... Пішов у своє село, між свої люди. Деякі жалували Грицька, деякі підсміхались ві старого „службиста“.

Грицькові дивно було, як ліси можуть лишитися без нього, без його опіки. Хтож так догляне їх, як він доглядав: це неможливе, це якесь баламутство, а все через війну. Деякі люди, що бували у широкому світі казали, що Грицькові належить пенсія за 45 літ служби, навіть шандар таке йому казав, і старий Лєйба у коршні, і коваль Задорожний.

— Ідїть ви Грицьку до старого навчителя.

^{*)} бараболь.

Протест німецького уряду.

ВІДЕНЬ, 16. V. ПАТ. „Політише Кореспондент“ подає, що німецький посол Ріт відіслав канцлера Дольфуса і аложив протест з дорученням міністра закордонних справ Німеччини з приводу подій, які склалися на летунському майдані Асперн після прильоту німецьких міністрів. Канцлер Дольфус відповів: Займу становище в тій справі тільки тоді, коли дістану вияснення щодо промови, виголошеної міністром Франком у Мінхені.

„Політ. Кореспондент“ вияснює, що міністр Франк заявив у Мінхені, що націонал-соціалісти повинні поспішити з допомогою своїм товаришам в Австрії і зробити в Австрії порядок, якщо теперішній австрійський уряд буде далі переслідувати націонал-соціалістів.

Австрійський уряд аложив при допомозі свого посла в Берліні протест у берлінському уряді заграничних справ.

Австрійські репресії проти гітлерівців.

ВІДЕНЬ, 16. ПАТ. Часописи повідомляють, що уряд планує строгі розпорядки проти націонал-соціалістів. Заборонити носити партійні відзнаки й організувати гітлерівські бойки. У Відні арештовано вчора 530 демонстрантів, між ними 400 націонал-соціалістів, з того багато німецьких горожан.

З Ісбрука повідомляють, що влада рішила вислати з Австрії 50 студентів з Німеччини, вмішаних в націонал-соціалістичні ексцеси.

Німецький критичний голос.

БЕРЛІН, 16. V. ПАТ. Центрова „Германія“ уголосила статтю, що описує чорними красками міжнародне положення Німеччини. Часопис жаліє, що внутрішньо-політичні події спричинили такі непорозуміння на міжнародному терені, що навіть союзники Німеччини перейшли до французького об'єду. В добі великих політичних перемін заграниця доміює над актуальними повсякденними справами. Процес революційної внутрішньої перебудови Німеччини мусить чимскорше скінчитися, мусить прийти стабілізація відносин, щоб заграниця рахувалася з Німеччиною. Заповіджена на середу маніфестація райхстагу пригалає державам, що зобов'язані роззброїти нас, оскільки не хотять стягати на себе відповідальності за порушення версайського трактату. Принципи мілітарного рівноуправління і рівної безпеки в Німеччині проголосила не тільки каста пруських мілітаристів, ті домагання, висунуті німецькою делегацією в Женеві підтримують групи й особи, які миваулими літами вели зі змішаним успіхом боротьбу за визволення Німеччини. Роззбройна конференція, кінчить центровий орган, не може і не повинна розбитися, хоч терпять і надії Німеччини вичерпані. Німеччина, яка чотири роки чекала, готова дати німецькій делегації ще кілька тижнів часу до передискутування спірних точок.

щоби вам порадив і написав „просьбу“ на пенсію.

Учитель написав що треба, післав на пошту і запевнив Гриньку, що пенсія прийде, бо йому слушно належиться.

За місяць Гринько дістає з нової дирекції лібр „ферлядунок“, щоби в справі свого прохання явився на терміні аж у Надвірній...

— Господи Боже! Деж та Надвірна, давно дирекція лібр була в Борні. Пішов до вчителя та порад.

Вчитель подивився на мапу, посував по ній пальцями і сказав, що 40 миль горами треба йти, або 60 миль козією Іхати.

— Го! го! го! Деж це на мої сили, козією Іхати, треба йти горами — сказав Гринько...

IV.

На другий день досвіта, Гринько був вже в дорозі. Вложив до торби два віскіні оципки, голонку чісинуку, а до палитки сховав 2 зол. 60 сот. Це був весь його маєток, який мав...

По тритижневій подорожі прийшов Гринько змучений і висохлий до Надвірної, 40 миль вистав своїми ходами, поки допитався до дирекції лібр Богута.

В особі управляючого директора пізнав одного з буніних урядників з Борні. Гринько утінився знайомим, яким своїм рідним братом. Зачав бешкету йому з роги і поди, вінці розповів до чиста свою справу, за чим прийшов.

— Зде зробили ви, Гриньку, — каже до нього по польськи директор, — що ви подали скаргу на дирекцію, та не витрасте.

— А щож робити, прошу пана директора?

Перед святом відкриття нагробника Іванові Франкові.

Вже недалеко день 28-го травня, коли то відбудеться відкриття пам'ятника на могилі Івана Франка. Підготовчі праці до цього великого національного свята в повному ході. Подрібна програма свята буде оголошена в найближчих днях. Але вже нині звертаємо увагу на те, що в програмі свята знаходиться: наукова і академія в честь І. Франка в Науковому Товаристві ім. Шевченка у Львові (субота 27. травня, 5-та год. попол.) і СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ у салі бувш. Фільгармонії (тепер кіна „Атлантїк“) при вул. Скарбківській ч. 1 (субота вечором). Цей самий симфонічний концерт буде повторений в неділю 28. травня (після відкриття пам'ятника) в салі Великого Театру аполудне.

Звертаємо увагу львівських і позальвівських громадян, щоби заздалегідь замовляли білети на симфонічні концерти, що будуть правдивою ревелациєю українського музичного життя. При

замовлюванні та задатковуванні білетів треба зазначувати, на який день резервувати білети.

Зі святом відкриття пам'ятника повинні впернути увагу всі наші свідомі громадяни та зокрема установи, які досі на пам'ятник нічого не жертвували. Комітет будови просить нас цією дорогою завітати наш патріотичний загаль до жертвенності на нагробник найбільшого галицького поета і письменника, безсмертного автора „Мойсея“ і „Каменяря“. Цей поклик звертається передовсім до тих установ у краю, які вже отримали поштовою дорогою відповідні письма з чеками на пересилку грошових жертв, та які досі на них не відгукнулися. Гроші присилати на адресу „Центробанку“, Львів, вул. Третього Мая ч. 15. з допискою: „на пам'ятник Франка“.

За оживлення польського освітнього руху в Галичині.

Що ухвалили збори делегатів львівських польських установ.

Дня 11. п. м. відбулися у Львові в „Союзі Польських Легіоністів“ при вул. Зеленої численні збори зєдинених культурно-освітніх комісій, союзів б. військових, Польської Організації Військової і „Зв'язку Стшелецького“, а також запрошених інших суспільно-культурних організацій. Мета зборів: звести до одного знаменника й оживити освітню працю польських установ на терені Сх. Галичини.

У зборах були репрезентовані: Зв. Лег. Поль., Зв. Пеовиків, Зв. Стшел., Коло Беліняків, Коло б. 2. п. Ул. Лег., Коло Чвартаків, Федерація З. О. О., Зв. офіцерів рез., Легіон Шлеский, Зв. Легіоністок, Зв. офіцерів у ст. споч., Зв. жилів б. учасн. воен за незал. Польщі, Зв. праці обив. Кобет, Зв. поль. дем. молоді, команда гарнізону, лшиспособене войскове, представники Кураторії нач. Кестліх і р. Блажевський та представник Т. Ш. Л. дир. Байорек.

Збори отворив посол д-р Войцеховський,

відповідні реферати виголосили доц. д-р Каз. Закшевський і д-р Ян Роговський. Після дискусії зібрані ухвалили такі резолюції: 1) створити в найближчому часі Польський Народний Університет данського типу; 2) енергійно підтримувати будову нових костелів, каплиць і „Домів Людових“ на терені Сх. Галичини; 3) підтримувати діяльність „Зв'язку Стшелецького“, який старється будити в народі духа боевої готовності, а в молоді впоювати поняття дисципліни і зрозуміння найважливіших державних завдань; 4) всі суспільно-культурні організації мають працювати в тісному порозумінні з Т. Ш. Л. і зі „Зв'язком Стшелецьким“.

Для реалізації повинних резолюцій збори вибрали окремий комітет.

На ті резолюції, які означають ще більше скріплення польського культурно-освітнього руху на нашій території, звертаємо увагу цілого нашого громадянства.

На со'нанеування болотьби з безробіттям.

БЕРЛІН, 16. V. ПАТ. Націонал-соціалістична преса повідомляє, що уряд республіки задумує розписати велику внутрішню позичку на сфінансування програми боротьби з безробіттям. У зв'язку з тим господарський комісар республіки виступить з прохотом оголошення амністії для осіб, переслідуваних судово за податкові проступки та за вивоження капіталів за границю. Умовиною амністії буде стягнення капіталів, вивезених за границю і призначення більшої частини на внутрішню позичку.

Хто не платить за часопис, піриває білану пресу.

Союз Народів радить над парагвайсько-болівійським конфліктом.

В Женеві розпочалася 15. п. м. надзвичайна сесія Ради Союзу Народів, скликана в справі парагвайсько-болівійського конфлікту. Наперед переслухано представників спільних сторін. Делегат Парагваю заявив, що його уряд, виповідаючи війну Болівії, адемакував тільки воєнний стан, який існує від довшого часу. Наслідком болівійської напасти уряд Парагваю готов дати відповіді на арбітраж. Парагвай був приневолений скінчити з мирною тактикою, завдяки якій Болівія могла скористати з транспортних засобів сусідніх держав. Виповідження війни повинно потягнути за собою нейтральність тих країн.

Делегат Болівії заявив, що Парагвай порушив пакт Союзу. Виповідження війни є напевном, що має унеможливити Болівії, яка не має доступу до моря, користуватися засобами сусідніх держав.

Комітет трьох має тепер предложити Раді Союзу пропозицію наложити негайно ембарго на вивіз зброї та вислати за місце конфлікту комісію.

Стабілізація долара.

З Нью Йорку повідомляють, що американський уряд задумує устатковувати долар на курсі не нижчому, ніж тепер, хоча в Зл. Державах багато фінансистів хотіли би зближити теперішню вартість долара до давнішої. Теперішній рестрикцій обороту девізами уважають у Вашингтоні недостаточними, причому викликає деяке занепокоєння експорт капіталів, слідний в останніх часах. Передбачують створення спеціального уряду, що контролюватиме валютний апарат на американському ринку та вивіз капіталу за границю. Ціла низка чинників могла спричинити падіння курсу доларів і американський уряд приготувався до есентуального відпарування тієї зашкоти.

Японський наступ.

ПЕКИН, 16. V. ПАТ. Японські війська бомбардують завзято Тан-Сам. Імші відділи посуваються на Куйг, стрічаючись з опором китайських військ. Японські літаки бомбардують місто Мігун, причому згинувало багато осіб. Сьогодні вранці евакуювано 80 єдинок американської школи в Тін-Шань.

27. травня відкриття вистави в Шікаго.

ВАШІНГТОН, 16. V. Відкриття вистави в Шікаго, яке мало відбутися 1. червня ц. р., буде припинене і відбудеться 27. травня ц. р.

Пересування речиння на чотири дні раніше має на меті уможливити президенту Рузвельтові приїхати на відкриття, бо пізніше буде заважливим.

ЗАМКНУЛИ МЕДИЧНИЙ ВИДІЛ.

БУКАРЕШТ, 16. V. ПАТ. Тому, що студенти націоналісти на медичному відділі університету в Кляу не допустили на виклади жидів, університетська влада постановила замкнути медичний відділ до кінця шк. року. Підчас учорашніх полія арештували 40 студентів. Їх видалили з університету.

ПОЛЬСЬКІ ЛЕТУНИ В СРСР.

МОСКВА, 16. V. ПАТ. Польські летуни кап. Байд і кап. Дудайський передітели більшовицький кордон в год. 8.15 і 8.30 та осіли в Харкові в год. 13.30, де набрали бензину. Відси відлетіли до Москви. Хотіли летіти просто до Ленінграду, та метеорологічний бюлетень, який летунам дали в Харкові, передбачує погану погоду на півд. СРСР.

ЩЕ ПРО ПАЛЕННЯ КНИГ.

І на Пітірлія прийшла черга.

У зв'язку зі спаленням у Берліні та інших німецьких містах книжок понайбільше німецько-жидівських авторів „Фосіше Цайтунг“ пише, що не лише за кордоном, а також і в Німеччині посягають цей вчинок проти духа, що не є гідний культурного народу. Тимчасом треба взяти під увагу, що мода поспішила тут спонтанічно. Студенти при паленні не кермувалися бажанням вибити культурні здобутки. Це був наче символічний вчинок, як напр. той, коли Лютер святочно спалив папську булю. Палення не загрожують приватних або наукових бібліотек. Маса книжок, жертвована на спалення з виповищеня. Нікому не зашкодить, коли в тих бібліотеках не зможе вже найти Пітірлія або подібного такого письменника. Не взяли книжок „на індекс“, продинокі люди можуть собі читати, що хто хоче.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИВ. АЕРОНАВТИЧНОГО ПРАВА.

РИМ, 16. V. ПАТ. У присутності дипломатичного корпусу та делегатів 43 країн міністр летунства Бальбо отворив третю міжнародну конференцію приватного авіаційного права. На денному порядку жарад є проекти законів, що торкаються залаття та безпеки летунських апаратів і відповідальності за шкоди, заподіяні на землі летунськими апаратами.

У СПРАВІ МИРА ГОВОРИТИМЕ РУЗВЕЛЬТ І ГІТЛЕР.

Льондонські часописи повідомляють із Нью-Йорку, що президент Рузвельт аложить у середу важку заяву в справі європейського мира. Тією заявою хоче Рузвельт допомогти праці розбройної конференції та вможливити успішний вислід світової господарської конференції. Зачувати, що Рузвельт виразно ствердить, що уряд З. Держав зірве торговельні взаємини з воєвничими державами. Замітне, що Рузвельт вибрав для своєї заяви тойже день, у якому Гітлер в імені Німеччини говоритиме про розброєння.

МІЖНАРОДНА ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СОЮЗІВ.

ПАРИЖ, 16. V. ПАТ. Міжнародна федерація професійних союзів у комунікаті повідомляє, що відновила правильну діяльність, яку були припинили у зв'язку з положенням у Німеччині. Президія федерації збирається в Парижі 17. і 18. травня вперше від перенесення осідку з Берліна до Парижа. У зборах візьмуть участь представники В. Британії, Данії, Франції, Бельгії, ЧСР і делегат міжнародної федерації службовців. Комунікат підкреслює політичний характер заповіданої конференції м. і. так: Федерація зробила вибір між демократичними концесіями, що є титулом величини Європи та глибокою насилля, що вело стільки разів європейську історію до упадку, заявляючи за демократією, а в наслідках за миром. Від коли Гітлер став при владі, живемо в часах, в яких міжнародні трактати вважають свистками наперу, а обов'язковий закон, кончею основа співжиття народів є найважливіше загрожена.

Президія федерації радить над меморандумом, який аложить світовій господарській конференції. Радить і над розброєнням.

ГАНДІЕМУ НЕ ГРОЗИТЬ НЕБЕЗПЕКА.

Льондонські часописи повідомляють, що 15. травня воєвудне минало вісім днів, як Ганді почав голодівку. Стан його останніми часами поправляється. Він дуже ослаб, та його життя не грозить безпосередня небезпека.

ВИВЕЗЛИ ПАРТІЙНЕ МАЙНО.

Німецькі соціалісти, як зачувати, вивезли більшу частину партійного майна до Швеції та віддали в депозит шведській соціалістичній партії.

Смерть Миколи Хвильового.

Через Москву і чужинну пресу приходить звістка, що в Харкові помер Микола Хвильовий. Це один із головних представників української радянської літератури, один із найкращих творчих і оригінальних наших післявоєнних письменників, що не вичерпав свого таланту і міг дати ще не одні цінний твір. Причина смерті невідома. Хвильовий помер молодим у 40 р. життя.

Народився він у 1893 р. із робітничої рідні, з походження — росіянин. Хвильовий — псевдонім, справжнього його прізвища не знаємо. Ось важливі його твори, що появились окремими збірками: „Злочин“ (оповідання), „Осінь“ і „Син-

Даром

3 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відвортно.

Хто предажить цей вирізок отримає гарний дарунок.

„Ві етуди“ (опов.), що ввійшли згодом до повної збірки, виданої у 1928-9 р.; поезії: „Молодість“ і „Досвітні симфонії“; критично-полемічні студії: „Думки проти течії“ (1928) та „Соціологічний еквівалент“ (1927); „Вальдшнепи“ роман (1927); оповідання: „Мати“, „Наречені“ (1929), „Із Варіанів біографії“ (1929), „Барвінківському району“ (Із збірки кореспондентів) (1930), „Іван Іванович“ опов. (1930), „Електричний вік“ (поема), „Старі поезії“ (1931).

У 1925-7 р. Хвильовий належав до національної опозиції т. зв. шумскістів, згодом під натиском мусів аложити прилюдно каяття, в якому жалував своїх „ухнів“.

Еміграційні справи.

Важне для людей, що вертають з Південної Америки.

Звертаємо увагу реемігрантам, що вертаються з Аргентини, щоби при закупні корабельної карти доматилися видачі залізничного білету до тої місцевості, яка є подана на вітнику корабельної карти. Часто бували випадки, що дрібні корабельні агенції не вважаючи на заплату за залізничну карту впр. до Львова. Перемишля видають білети лише до Варшави і реемігранти опиняються у безвихідному положенні.

В справі виїзду до колонії Еспіріто Санто (Бразилія).

У зв'язку з обною колонізації в Еспіріто Санто слід зазначити, що умовини приминання родин на колонію є тепер легші і дешевші, бо задаток на землю коштує 500 зол. (раніше 2.000 зол.), на прожиток у перших місяцях треба мати 350 зол., а корабельна карта коштує тепер 667.50 зол. для осіб повише 10 років.

В справі гарантійних листів зі Злучених Держав Півн. Ам.

Гарантійні листи видані в 1932 р. є неважливі і слід постаратися за нові. Без цього виїзд є неможливий. Найближчий транспорт емігрантів до Злучених Держав відіде в Варшаву для 30. травня, а корабель в Гдині відпливе для 3. червня.

Запам'ятайте теперішню адресу:

„РІДНА ШКОЛА“
Львів, вул. Словацького 14.

КОЖНИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК

одержує точно часопис, тому повинен пам'ятати про відновлення передплати.

Перед концертом Любки і Христі Колессів.

Писати про нашу відому піаністку Любку Колессу якнебудь рекламні замітки зорієм зайве. Любка Колесса, що саме тепер є на великій турі у Португалії вже першорядна піаністка, міжнародного значіння, про що свідчить хоча б факт, що ангажували її до симфонічних концертів майже всі визначні дарителі як Фурггендлер, Абендрот, Блах, Клайбер, Геслін, Кравс, Конрат, Менгельберг і чимало інших.

Сідами своєї славної сестри Яде і молодша Христі піаністка, яка нині вже має теж чимале світове ім'я. Та у нас вона ще невідома і тому треба познайомити читачів з її повними найвищими похвал захоплення голосами чужої преси, а яких могла би аложити цілу книжку. Передаємо лише висилки з різних статей про мистецтво нашої молоденької чарівниці.

Allgemeine Musikzeitung Berlin, 28. II. 1930.

На полі піаністичного мистецтва зробила сенсацію гра 13-літньої Христі Колесси, сестри такої шалованої у нас піаністки Любки. Та маленька музикантка з крові і кошти, яка ледви що переросла свій інструмент, алаває вже подиву гідне знання пальцевої і смичкової техніки і так гарячо бажаний усіми чарівними гарний тон, та незначайне у тому віці багатство духово-музичного життя ритмічної енергії і граціозного ведення ліній.

(Dr. Fritz Brust).

Deutsche Allg. Zeitung Berlin, 28. II. 1930. (Schliepe)

Одним з найбільших несподіванок торговельного сезону був виступ 13-літньої Христі Колесси. Те, як вона опанує свій інструмент, вводить слухачів у найбільший подив. Маємо враження немов би для неї не існували ніякі технічні труднощі.

Kieler Zeitung (Paul Becker).

Концерт Христі К. був подією, після якої слухачі не могли вийти з подиву і захвату.

Bremer Nachrichten (Dr. Weissenborn).

Христі К. грає з таким чаром і з такою легкістю по-тіння смички, з такою безприкладною глибиною зложання і з таким арозумінням, що слухач отоїть у подиві, як перед чудом.

Königsberger Allg. Zeitung (ob.).

Христі К. чариний, ніжно-лічочо розквіталий талант надає тому вечорові зворушливо святощості.

Neue Zürcher Zeitung.

Христі К. грає концерт Гайдна просто з мистецьким опануванням.

General Anzeiger (Aachen).

Радісну найбільше вишкову несподіванку зробила нам своєю чудовою грою мила поява 13-літньої Христі К., сестри славної у нас піаністки Любки.

Freie Presse (Відень) (o.).

Головне зацікавлення аосередилося очевидно на молоденькій солістці Христі К. Ледви 13-літня дівчинка грає Концерт Гайдна з невичайною технічною справністю. Тому небуденному талантові легко ворожити велике майбутнє.

Gotha 25. X. 1930.

Недільний концерт Муз. Т-ва стигнув, не вважаючи на дощ, масу слухачів; виступали на ньому дві артистки, яких слава лунає у цілому музичному світі.

Пришли ми сподіваючись багато та те, що ми чули перейшло всі наші сподівання. Це було скінчене понал усі похвали високе мистецтво. У хроніці Т-ва імена Христі і Любки К. займуть одні з перших місць.

Coburger Tageblatt.

Знаючи велике піаністичне мистецтво старшої сестри Любки були ми самозрозуміло цікаві на ту „чудесну дитину“. Христі К. має подиву гідний талант.

Frankfurter Zeitung, 18. XII. 1932.

Молода віолончелістка визначається вродженою пераїсною музичністю і то специфічно жіночою — удохотвореною. Прямо чаруючо цілюще вона барокову сонату Люкателлі та дрібні кусники Пюппера.

N. Manheimer Zeitung 9. XII. 1932.

Відтак прийшла головна подія вечора: Христі К. грає Концерт Гайдна. Повні захоплення оплески були сильним виразником побажання якнайшвидше почути артистку вдруге.

НОВИНКИ

— Відома кравецька робітня у Львові ВАСИЛЯ ГРЕСЯКА перенесена під ч. 23 вул. Сикстуська, 11. сходи, 1. пов. Приймає замовлення по 40 проц. дешевше на мужеські убрания, реверенди. Найліпші матеріали на складі. 1615 15-20

— Футра жіночі і мужеські на замовлення з власних матеріалів і інші кушнірські роботи виконує Юліян Глушевський, Коперника 16, тел. 54-48. Ціни низькі; приймає футра на перехід дітом. 9—?

— Новий „косцюлок“. У селі Бонішин, пов. Золочів, викінчують будову нового костела.

— Хай горить! В містечку Шуровичах рідко-ківського пов., що тільки недавно почало активне громадське життя, підпалав хтось якраз вночі, коли свідома молодь цього містечка поїхала на свято „У. М. Х.“, домівку читальні „Прогресу“. На місце пожежі приїхали міська сикавка, яка замість рятувати читальняний будинок, почала „забезпечувати“ сусідні будівлі від вогню і домівка, де концентрується все українське життя, булаб згоріла, якби не „Сокіл“ з сусіднього села Смержева. Соколи кинулися у вогонь і через годину зліквідували його при допомозі сикавки зовсім, так, що жертвою вогню впади тільки дах будинку. Та цікаве одно: місцеві „стшельци“ намагалися увесь час перешкаджати соколам в гашенні вогню і намагалися перенести сикавку „забезпечувати“ сусідні будинки, а коли ці заявили, що читальня перша, один з їх „дзвонич“, Петро Михальчевський, накричав: „Най шляк трафить читальню! Най згорить!“ На цю подію є свідки, а цікаво, чи не кидав вона деякого світла на цей загадковий вогонь, якого причини досі не виявлено? (а)

— Як це назвати? В с. Острові біля Белза відбувалася мин. тижня візитація перемиського єпископа Коциловського. На стацію проти нього вийшли дві процесії — з місцевої церкви й костела, причому в останній був відділ „стшельців“, які увесь час нахвалялися, що не дозволять єпископові піти до церкви доти, доки він не відвідає костела. І справді, коли єпископ висів з вагону, „стшельци“ пропихали кризь нарід до нього, відмежували його кордоном, та намагалися цілий поїзд повести дорогою до костела. Та єп. Коциловський зімрував, до чого йде і різко повернувшись до церкви, — а „стшельци“ хоч не хоч мусили його відвести аж туди. І тут почалося: Як тільки єпископ увійшов в церкву, вони почали викрикувати, а що місцевий душпастир на своє лихо позичив спеціально на це свято фотель і великий килим з костела, стшельци почали верещати „віддай фотель, оддай диван!“ і дійшло до того, що єпископ в ризах піднявся з фотелею та наказав його віддати хуліганам. Тоді „герої“ взяли його на плечі і затуляючи так під церквою „Не дами земі“ відійшли. Щобільше, коли єп. хотів опісля відвідати костел, не найшов в ньому ні живої душі, помолівся тільки і вийшов. Подія викликала в околиці зрозуміле обурення. (а)

— Про загадочний замах на єндєцького діяча приносить польська преса такі подробиці: В Березові за Сяном уладила минулої неділі польська народова єндєцька партія віче, після якого місцевий парох кс. Дуткевич приймав кількох партійних діячів вечерею. Коли два з них, нотаріальний кандидат Ян Худзік і майор Влад. Овоч вертали пізно вночі до дому, хтось стрілив з рушниці і Худзік, поцілений шротом в потилицю, упав трупом на землю. Його товариша майора Овоча ранило кільканадцять шротів і його в тяжкому стані відставили до шпиталю в Сяноці. Слідство ствердило, що замах був спрямований проти Овоча і Худзік упав тільки припадково його жертвою. Оба вели приватне бюро правних порад. Худзік був мужем довіря народової партії, а Овоч повітовим секретарем тоїж партії. Колись був особистим секретарем єндєцького ідеолога Романа Дювського. Підкладом замаху була, як здогадуються, особиста пияма.

— Знижка поштової оплати, про яку заповідається від довгого часу, зводиться до того, що з 1. червня ц. р. поштова оплата за лист до 25 сот. в кравовому обороті залишиться та сама, тільки за лист до 250 гр. обнижено оплату із 60 сотиків на 45 сот. Крім того буде обов'язувати знижка оплат за доручування поштових папок на 10 сот. при кожній станції.

— Зміни в радіо. Радіо в Польщі в літньому часі надаватиме програми щодня від год. 7. ран. В цьому часі надаватиме сигнал часу, 10 хвилин руханки, цікаві вістки зі світа, метеорологічний комунікат, спротові вістки та 20 хв. аскетичної музики з грамофонових плит. У ранішній програмі буде теж 5-хвилинна весела аудіція. Господині дому найдуть також у ранішній програмі свій куток. Будуть це різні господарські приписи, які торкатимуться тих справ, що рано найбільше займають їх, отже що й як варити, як купувати і т. д. Ранішні аудіції почнуться о 6-й половині червня.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Власним склам.

В гарно прибраних кімнатах Центр-Союзу відбувається вистава рідного промислу...

Рідного промислу!... Чи я сплю, чи маючу?... Отже ні! Рідного промислу і то без лапок і то зовсім серйозно!...

— Ми, пане добродію, нарід селянський і до купецтва та промислу не маємо ніякого хисту.

Так говорив мені свого часу один знавець української психіки, а я потакував. Раа, що то було ще „свого часу“, а два, що я не був і не в знавцем української психіки.

А та психіка видко дуже складна і химерна, коли навіть знавець помилюся.

Доказом цього — вистава рідного промислу.

Колиб відносини в Галичині були більше чорно-жовті, то ледви чи малиб ми хоч половину цих рідних фабрикацій. Ще кооперативних — може, але приватних — напевно ні. Адже панове фабрикації булиб нині авокультами, адвокатами, десь-котрийсь навіть радником, чи сь-

— Учень жид убив свого товариша українця. Як повідомляє черновецький „Час“, між учнем IV. державної гімназії в Чернівцях Івасюком і його товаришем жидівської народності прийшло до сварки. Розярений жид розпорів українця ножиком живіт. Наслідком рани українець умер у муках на другий день.

— Нещастя на гладкій дорозі. Військовий вантажний самохід, що відбував 16. ц. м. вправи у їзді на вул. Янівській, наїхав на скруті біля вул. Святохресної на гурток людей, що вийшли з поблизького костела. Під колеса самоходу, на якому їхало кільканадцять воїків, дісталася 22-літня студентка прав Олена Курдзелівна, якій відломало одну ногу в коліні, а другу тяжко потовкло. Нещастю в безнадійному стані відставлено до шпиталю.

— Фільмування Адрії. Фільмове німецьке підприємство УФА робить знімки на югославянській Рівієрі. Оператор м. і. поробив із літака знімки Спліту й околиці та дбайливі знімки акваріума. УФА дало роботу теж югославянським рибалкам, які щодня ловлять різні чоруди риби і приносять їх до акваріума для знімок. Опісля УФА фільмуватиме життя на морському дні, життя югославянських рибалок, ловлю різних родів риб, губок і коралів.

— Самоходова катастрофа. Під Франкфуртом н. М. склалася самоходова катастрофа, в якій загинуло двох гітлерівських штурмовиків, а 7 потерпіло тяжкі рани. Штурмовики вертали з нічних вправ. Наслідком пожежі самоходу штурмовики почали вискакувати підчас їзди, причому кількох дісталася під колеса. Опісля відорвався від авта причіпний віз, розбиваючись об дерево і це спричинило далішні жертви людьми.

— Учительська Громада в Стрию улажує підготовчий курс до вступного іспиту до I. кл. нової гімназії (давньої 3 кл.). Зголошуватися якнайскорше в Дирекції української учит. семінарії (Українська Бурса). — Виділ.

— Швейк в українським перекладі. В рецензії на український переклад трьох томів „Швейка“ у вчорашньому (124) числі „Діла“ вкралася одна суттєва друкарська помилка. Має бути: „(Переклад) віддає наскрізь духа оригіналу не затрачуючи українських ознак“. (Помилково зложено: „не зазначаючи“).

Із судової салі.

ЗА ВВІВСТВО ПОЛІЦІАНТА.

Дня 27. листопада 1932 р. невідомі винуватці вбили на подвір'ї Народного Дому в Могильцях, в часі вечериць, тамошнього постерункового Антона Романовського, що прийшов на забаву і мав сварку з її учасниками. Як обвинувачених за те вбивство арештували слідчого дня двох братів Григорія і Антона Хомів, а по кількомісячній слідстві обвинувачили їх у провині з арт. 240. Розправа відбулася 12. травня ц. р. перед окружним судом в Чорткові. Обвинувачені виказали на розправі, що хоча були учасниками забави, а навіть мали сварку з небіщником на подвір'ї Народного Дому, то проте до вбивства Романовського нічим не причинились. По переведенні розправи і переслухання свідків події трибунал звільнив обох обвинувачених від вини і карн. Обвинувачених боронили адвокати д-р Володимир Електорович і д-р Антін Гравіцький. На розправі відчитано між іншим лист небіщника з 31. жовтня 1932 р., писаний до його брата, у правителя школи, в якому казалося про відносини зі селянами.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПРИГАДАТИ СЕБЕ КУПУЮЧИЙ ПУБЛИЦІ.

Найдешевша і найуспішніша реклама в нашій шолентнику.

кретарем, а фабрикацію лишилиб і на дальші десятиліття іншим народам.

Але відкинені подання і відмовлені аудієнції не могли не вплинути на людську психіку.

А вислід: Кілька просторих кімнат, заповнених виробами рідного промислу.

Нема там ще всього, точніше беручи в тільки дещо, але в одно, що заповнює кожний куток. Це надія, що недалекий той час, коли буде все.

Ходжу по виставі, оглядаю і дивуюся.

Оглядаю, бо в що, а дивуюся, бо мало відвідувачів. Не знаю, чи люди не їдуть тому, що це рідний промисл, чи тому, що вільний вступ. Може одно і друге, а може я на таку годину трапився.

А може люди кажуть:

— Пощо нам оглядати муштарду „Міку“, пасту „Елегант“, цукорки „Фортуна“, мило „Центросоюз“, чи цукорію „Луна“, коли ми й так про них знаємо. Нехай нам покажуть щось, чого ми ще не бачили!

В такому разі тяжка справа. Хіба би хтось виставив печений лід, куряче молоко, або... нашу віру у власні сили.

Галактіон Чіпка.

3 кіна.

КІНО „ПАЛАС“: „ВЕЛІ“.

Фільма відомого чеського режисера К. Лямача в зірков чеського екрану, вини відомою в усьому світі Анні Ондрою. Ондра вміє мимікою, жестами і своєрідною наївністю малого збитошника викликати ширий гумор. Фільма дає образ життя у пансіоні; інтрига, оснований на дотепним „кві про кво“, що нагадує париські вольєри. Чимало дрібних моментів штудірно придуманих; танці повні грації. Актори у характеристичних ролях дуже добре підбрали.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ЛЕВ ГНАТИШАК, 6. директор української державної гімназії в Золочеві, помер на Запоріжжю на Вел. Україні в травні 1933 р., проживши 58 літ. Вийшов на Наддніпрянську Україну в 1919 році, помер тепер серед надзвичайно важких, у близьких подробицях невідомих обставинах. У Золочівщині, Коломийщині і Бродівщині залишив по собі пам'ять першорядного педагога і культурно-громадського діяча. Залишив вдову на Наддніпр. Україні і сина, д-ра Миколу, професора Малої Семінарії у Львові В. Я. П.

Дописи.

КАЛУШИНА.

Заборона калуського староства. Масова ознака в повіті Кружжик „Рідної Школи“ почали свою діяльність улаштуванням всякого роду імпрез, з яких дохід призначувано на потреби „Р. Ш.“, зокрема в останньому часі на придбання фондів до оснування диточих садків. У місцевостях, де минулого року існували диточі садки, брали в імпрезах участь дошкільна молодь, виконуючи різного роду вправи, пісні, деклямації і т. п. Однак в останньому часі повітове староство заборонило Кружжам уживати дітей (дошкільних) до всякого роду імпрез, мотивуючи це тим, що згідно з новим законом можуть улаштувати імпрези тільки члени Т-ва. А що дітвори ними не може бути, то всіні дописи дітвори в Кружжках „Р. Ш.“ не дозволені. Подіємо це під уяву Парламентарній Репрезентації і просимо відповідної інтервенції, тимпаче, що небажком диточі садки в повіті можуть стрінутися з подібною забороною.

Свято У. М. Х. на провінції. Заведення прогомонило Свято У. М. Х., що так величаво відбулося у Львові, а вже наші громади перевели його дуже торжественно також у себе дома. Однак там, де громади плягували звеличати це свято походом молоді з процесією, калуське староство не дозволило ніякі походи. Староство лише остильки пішло на уступку, що дозволило на похід, але... на площі довкола церкви. Це подіємо в альбом усім нашим загорілим націоналістам, які і в нашому повіті не жалували часу і труду, аби тільки розбити організацію похідки молоді до Львова.

Куток мови.

Замість: обана (поль.), треба: страх, острак, побоявання, небезпека.

Зам.: обана (рос.), треба: образа, кригада; зам.: обидливий — образливий, кридалий.

Зам.: луч (рос.), треба: промінь.

Зам.: одушевлення, одушевлений (рос.), треба: захоплення, захват, порив, захоплений.

Зам. попірати (поль.) просьбу, кандидатуру, людину, треба: підтримувати, домогати; „поперти“ має в нас значіння: наперти, натиснути; (нпр.: Козак попер на ворога), побігти, помчати (нпр.: Як почує це циган, як попре до дому), потягти (нпр.: Шуайк попер курча).

Зам.: прашати, прашання, треба: прошати, попросити, прохання; на В. Україні кажуть тільки: попроситися з ким, замість галасного: попросити когось.

